

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1102

Vragen van het lid **Van Nispen** (SP) aan de Ministers voor Rechtsbescherming en van Justitie en Veiligheid over *het bericht dat iemand 2,5 jaar onterecht vast zat na machtsmisbruik van de Nederlandse overheid* (ingezonden 9 november 2022).

Antwoord van Minister **Weerwind** (Rechtsbescherming) (ontvangen 20 december 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 884.

Vraag 1

Wat is uw reactie op het bericht dat een man 2,5 jaar onterecht in de cel heeft gezeten en op het oordeel van het gerechtshof dat de overheid haar macht heeft misbruikt?^{1, 2}

Antwoord 1

Ik betreur de gang van zaken die tot gevolg heeft gehad dat betrokkene aan een tweede procedure tot strafoverdracht is onderworpen. De Nederlandse staat heeft in deze procedure erkend dat er onrechtmatig is gehandeld.

Vraag 2

Hoe kan het dat iemand zonder argumenten gearresteerd en gedetineerd kan worden, dat iemand zich daar met geen mogelijkheid tegen kan verdedigen, en dat het zo lang kan duren voordat dit uitkomt waarna de schade op iemands leven feitelijk onherstelbaar is?

Antwoord 2

Het is zeer ingrijpend als iemand ten onrechte heeft vastgezeten. Ik ga verder niet in op individuele zaken.

Vraag 3

Waar is dan de rechtsbescherming in een zaak als deze? Kunt u gedetailleerd uiteenzetten hoe dit kan gebeuren in een rechtsstaat?

¹ Volkskrant, 5 november 2022, «Man zat 2,5 jaar onterecht vast door toedoen Nederlandse overheid», <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/man-zat-2-5-jaar-onterecht-vast-door-toedoen-nederlandse-overheid~b3050084/>.

² Volkskrant, 5 november 2022, «Hoe één ambtenaar zakenman Idrissi achter de tralies kreeg – ten onrechte», <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/hoe-eeen-ambtenaar-zakenman-idrissi-achter-de-tralies-kreeg-ten-onrechte~bb9404d7/>.

Antwoord 3

Ik kan u niet gedetailleerd uiteenzetten hoe dit heeft kunnen gebeuren zonder in te gaan op de bijzonderheden van de individuele casus. Het betreft in dezen een uitzonderlijke situatie.

In het algemeen is in geval van een strafoverdracht naar Nederland vanuit een ander Europees land (en vice versa) de Wet wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging vrijheidsbenemende en voorwaardelijke sancties (WETS) van toepassing. Het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden beoordeelt of er gronden zijn om de erkenning en tenuitvoerlegging van een buitenlandse straf te weigeren. Het uitgangspunt daarbij is dat er wordt gehonoreerd tenzij er gronden zijn om te weigeren. De afdeling Internationale Overdracht Strafvonnissen (IOS) van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) beslist vervolgens namens mij op deze zaken. Betrokkenen kunnen een civiele procedure starten als ze het niet eens zijn met de beslissing van IOS. Daarnaast is er de Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnis (WOTS). Deze wet regelt de strafoverdracht tussen Nederland en landen buiten de Europese Unie waar Nederland een verdrag mee heeft. Bij een WOTS omzettingsprocedure kan een betrokkene beroep in cassatie instellen tegen de uitspraak van de rechtbank. Bij een WOTS voortzettingsprocedure geldt dezelfde procedure als bij de WETS.³

Vraag 4 en 5

Klopt het dat de Nederlandse staat beweerd dat deze meneer «door nieuwe wetgeving en jurisprudentie» alsnog in Nederland zou moeten worden vastgezet voor zijn eerdere veroordeling in Frankrijk, maar dat dit helemaal niet blijkt te kloppen? Hoe kan dit gebeuren? Waarom zijn de advocaten op een dwaalspoor gezet en blijkt pas na een reconstructie van journalisten hoe het echt zit?

Vindt u het niet bijzonder pijnlijk dat het gerechtshof oordeelt dat de Nederlandse staat zijn macht heeft misbruikt en zich «tegen beter weten in [heeft] gebaseerd op feiten en omstandigheden waarvan hij de onjuistheid kende»?

Antwoord 4 en 5

De Nederlandse staat heeft in deze procedure erkend dat ze onrechtmatig heeft gehandeld door betrokkene aan een tweede procedure van strafoverdracht te onderwerpen. Zoals gezegd betreur ik ten zeerste de gang van zaken die tot het oordeel van het gerechtshof hebben geleid. Nu het hier gaat om een individuele zaak zal ik geen verdere informatie met de Kamer delen over deze zaak.

Vraag 6

Erkent u dat dit, los van al het menselijke leed dat veroorzaakt is door de Staat, ook heel veel geld heeft gekost aan inzet van mensen, jaren in onrechtmatige detentie, ongetwijfeld een schadevergoeding die gaat volgen en proceskosten van de Staat? Hoeveel heeft deze zaak nu al gekost en op hoeveel miljoenen zal dit in totaal naar schatting gaan uitkomen?

Antwoord 6

Het gerechtshof Den Haag heeft de zaak verwezen naar de schadestaatprocedure. Vooruitlopend op die procedure kan ik daarover geen uitspraken doen.

Vraag 7 en 8

Begrijpt u dat mensen door zaken zoals deze het vertrouwen in de overheid verliezen, omdat er weer een mens vermorzeld wordt door de overheid en het weer zo is dat er geen sprake is van een eerlijke overheid?

Hoe gaat u voorkomen dat zoiets zich vaker kan en zal gaan voordoen? Welke maatregelen neemt u om te zorgen dat dit niet meer kan gebeuren?

³ Bij een WOTS omzettingsprocedure wordt de straf uit het buitenland omgezet naar Nederlandse maatstaven. Bij een WOTS voortzettingsprocedure wordt de gevangenisstraf voortgezet in Nederland zoals deze in het buitenland is opgelegd (tenzij die straf hoger is dan het Nederlandse strafmaximum). De WETS kent alleen de voortzettingsprocedure.

Antwoord 7 en 8

Ik erken de onrechtmatigheid die zich in deze zaak heeft voorgedaan. Naar aanleiding van deze zaak heeft de afdeling IOS maatregelen genomen om in de toekomst vergelijkbare gevallen te voorkomen, onder meer door het opstellen van een uitvoeringskader voor verzoeken van ketenpartners in het kader van strafoverdracht. Dit zorgt voor meer scherppte op verzoeken in het kader van een strafoverdracht. Verder heb ik op dit moment geen aanwijzingen dat zich in het verleden vergelijkbare gevallen hebben voorgedaan.